

Non farmacologische interventies

Cursus herkennen en behandelen van pijn voor
verpleegkundigen

umcg

umcg

Welke interventies heb jij meegenomen?

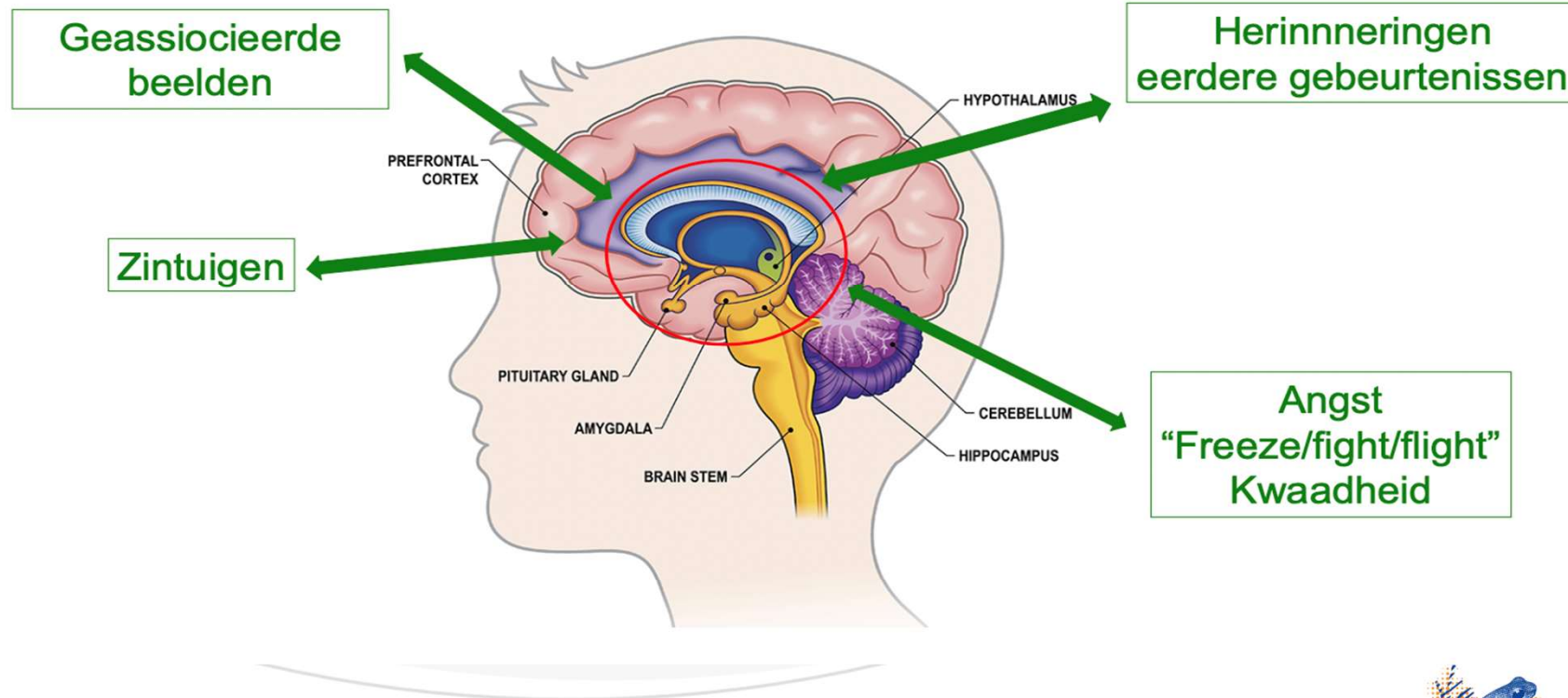
- VR Bril
- Qwiek
- Muziek
- Focus verleggen
- Positief taalgebruik
- Aromatherapie
- Acupunctuur
- Warmte / kou
- Massage

umcg

Pijnmodulatie

De regulerende rol van het limbisch systeem

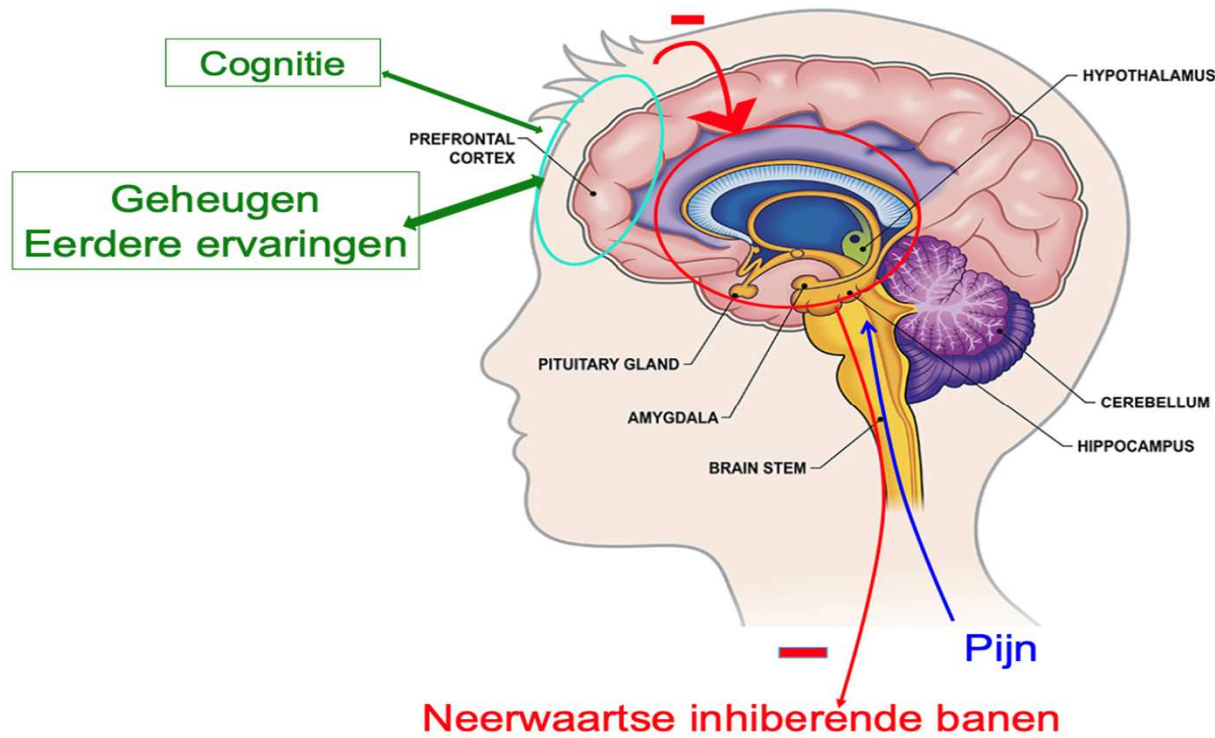
Ervaring

Ieder individu leert de betekenis van het woord pijn kennen door verwondingen op jonge leeftijd

umcg

De regulerende rol van het Limbisch systeem en de Prefrontale cortex

Ziekenhuisopname

Bang

Controle
verlies

Kwetsbaar

Machteloos

Afhankelijk

umcg

Ziekenhuis

- Extreme situaties van angst, pijn of stress schakelt een natuurlijke staat van trance in, een andere vorm van bewustzijn.
- De medische omgeving is vol met suggesties. De meeste daarvan zijn negatief.
- Begrijpen vaak gegeven informatie verkeerd.
- Het bewuste deel van de hersenen wordt overvoerd en functioneert niet meer logisch.

umcg

Dwangvrij stressvrij pijnvrij

umcg

Van angst naar vertrouwen

- Pre procedureel leed (h)erkennen.
- Pijn en angst wegnemen
- Aan vertrouwen bouwen

umcg

3 P's

Preventie

Procedure

**Positieve
afsluiting**

umcg

One fits all

umcg

De kracht van taal

Omdoen van stuwband

- "Ik doe nu een band om uw arm en dat knijpt heel hard in uw arm" **Nocebo**
- "Ik doe nu een band om uw arm om de aderen te zien" **Neutraal**
- "Hoe kwam u naar het ziekenhuis?" **Hypnotisch**

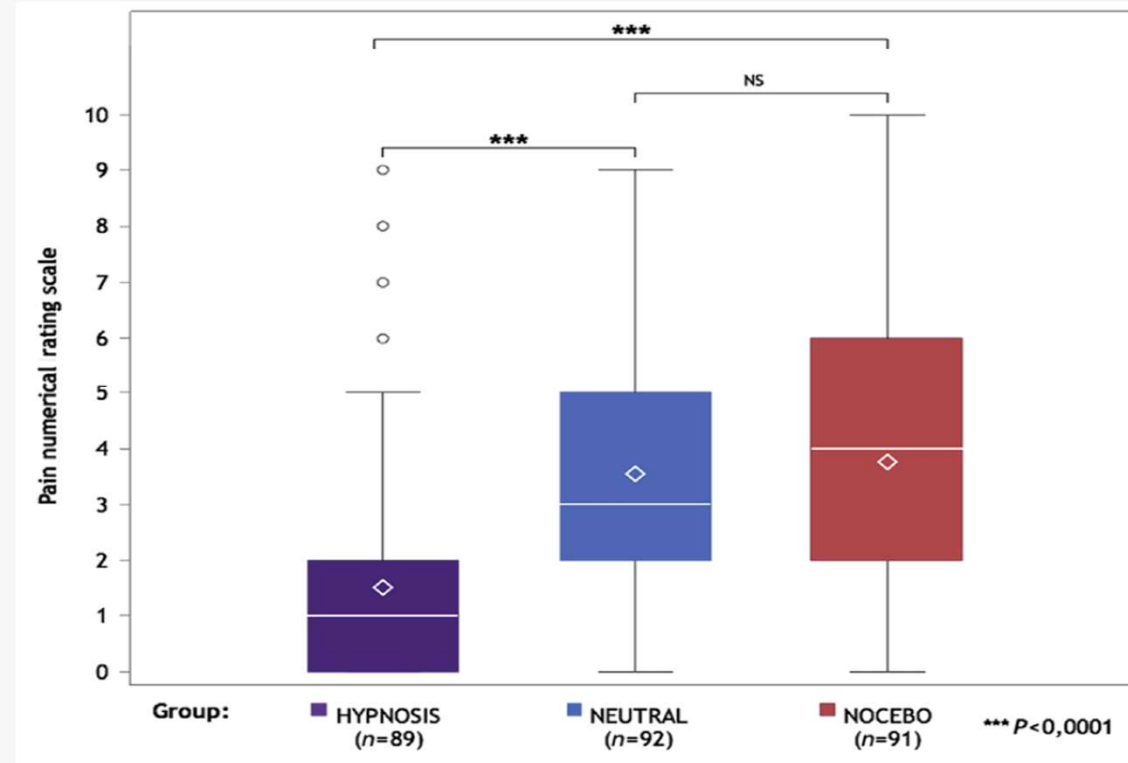

Effect van taalgebruik op ervaren van angst en pijn

272 patiënten die infuus kregen:

1. Hypnotische communicatie
2. Neutrale communicatie
3. Negatieve communicatie

Fusco et al Br J An 2020

umcg

Effect van positieve woorden en negatieve woorden bij evaluatie van pijn post operatief

Randomized Controlled Trial > Anaesth Intensive Care. 2011 Jan;39(1):101-6.

doi: 10.1177/0310057X1103900117.

The effects of **positive** or negative **words** when assessing postoperative **pain**

C S L Chooi¹, R Nerlekar, A Raju, A M Cyna

Affiliations + expand

PMID: 21375099 DOI: 10.1177/0310057X1103900117

Women reporting pain, bothersome pain and requesting analgesia to positively worded and/or negatively worded questions

	Group N, n=116	Group P, n=116	RR (95% CI)	P value
Reporting pain to initial questioning	63 (54.3)	28 (24.1)	0.44 (0.31-0.64)	<0.0001
Reporting pain at any time	63 (54.3)	72 (62.1)	1.14 (0.92-1.42)	0.23
Reporting pain when asked "Do you have any pain?"	63 (54.3)	44 (50.0)*	0.92 (0.70-1.20)	0.54
Reporting bothersome pain	33 (28.5)	31 (26.7)	0.94 (0.62-1.43)	0.77
Requesting analgesia	31 (26.7)	33 (28.5)	1.06 (0.7-1.62)	0.77

umcg

Waarschuwingen voor bijwerkingen leidt tot toename van bijwerkingen zelfs in placebo groep

Psychotherapy
and Psychosomatics

Special Issue

Psychother Psychosom 2018;87:204–210
DOI: 10.1159/000490354

Received: March 14, 2018
Accepted after revision: May 22, 2018
Published online: June 12, 2018

Implications of Placebo and Nocebo Effects for Clinical Practice: Expert Consensus

Andrea W.M. Evers^a Luana Colloca^b Charlotte Blease^c Marco Annoni^d Lauren Y. Atlas^e
Fabrizio Benedetti^f Ulrike Bingel^g Christian Büchel^h Claudia Carvalhoⁱ Ben Colagiuri^j
Alia J. Crum^k Paul Enck^l Jens Gaab^m Andrew L. Geersⁿ Jeremy Howick^o Karin B. Jensen^p
Irving Kirsch^q Karin Meissner^r Vitaly Napadow^s Kaya J. Peerdeman^a Amir Raz^t
Winfried Rief^u Lene Vase^v Tor D. Wager^w Bruce E. Wampold^{x,y} Katja Weimer^z
Katja Wiech^A Ted J. Kaptchuk^q Regine Klinger^B John M. Kelley^q

umcg

Post operatieve pijn en angst verminderen

- We gaan **proberen** of u zonder epidurale pijnbestrijding kan
- Van dit medicijn **kan** u misselijk worden ik geef u alvast een bakje
- Dit medicijn **kan** verslavend werken
- U krijgt een **sterke** pijnstiller
- Ik ben **benieuwd hoe goed** het bij u werkt
- Van post operatieve pijn weet ik dat het iedere dag **minder** wordt, dat is goed om te weten. Een lichaam is namelijk in staat om **snel te herstellen**.

Taalgebruik tijdens procedures

- **Vermijd zinnen met een negatieve lading of suggestie en laat voorspellingen over een negatieve uitkomst zoveel mogelijk weg**

Ik ga nu het infuus plaatsen. In plaats van "Daar komt de prik".

- **Adviseer gewenst gedrag en informeer patiënten zo min mogelijk over wat ze niet mogen doen**

Wat fijn dat je zo stil ligt.

In plaats van: het is belangrijk dat je niet beweegt.

- **Stel neutrale vragen wanneer u wilt weten hoe de patiënt zich voelt**

Wat merk je nu? Of Hoe voelt dit?

- **Geef patiënt keuzes die beide goed zijn**

Wil je het infuus in je linker of rechterarm?

umcg

Taalgebruik tijdens procedures

- **Wanneer overduidelijk is wat gaat gebeuren is uitleg vaak niet nodig.**

Afleidend praten helpt meer dan uitleg van de handeling tijdens de uitvoering.

- **Wees beschrijvend en laat interpretatie over aan de patiënt (recht op zijn eigen ervaring)**

Ik ga je nu de verdoving geven, zonder verder te benoemen hoe dat voelt.

- **Geef vertrouwen in een goede afloop of een goed verloop.**

Je zult merken dat je je steeds beter gaat voelen.

umcg

Wat kan je beter niet zeggen?

Je hoeft je geen
zorgen te maken

Het gaat even pijn
doen

Hier komt de prik.
1 – 2 -3

umcg

Wat kun je zeggen?

Je arm ligt heel rustig, dat is fijn, dan kan ik mijn werk goed doen en is het sneller klaar.

Omdat ik nu met je over die leuke vakantie praat, word jij meer ontspannen, waardoor het gemakkelijker gaat.

Je zult merken dat je je steeds beter gaat voelen, doordat je rustig blijft in en uitademen

umcg

Positieve veranderingen bevorderen

Gebruik **wanneer** voor een gewenst gedrag en resultaat

Bv wanneer je beter voelt.....

Gebruik **als** voor ongewenste resultaten die zich kunnen voordoen

Als je nog eens misselijk bent....

Breng positieve verwachtingen over

Zou het niet gaaf zijn als.....

Het zal met niet verbazen als....

umcg

Kracht van woorden

- EN verbindt, MAAR doet te niet
- OMDAT is ook een sterke verbinder
- HOE is positief
- OF geeft onduidelijkheid, kan ook niet lukken
- PROBEREN kan ook niet lukken
- MISSCHIEN kan ook niet lukken

umcg

Samenvatting

- Positief en suggestief taalgebruik vermindert angst en pijn door verandering van focus en van verwachtingen.
- Is belangrijk bij procedures en het voorschrijven van medicatie.
- Klachten nemen toe omdat wat je aandacht geeft altijd groter wordt.
- Het placebo en nocebo effect.

umcg

Nog een vraag

umcg